

si dovoluje Vás pozvat na seminář

Aplikace Úmluvy o právech dítěte v praxi OSPOD

Akreditace Ministerstva práce a sociálních věcí
Akreditace Ministerstva vnitra České republiky

Datum a místo konání: 12. března 2020, 9:00 – 15:00

Školící prostory společnosti, Sokolovská 215, Praha

Lektor: JUDr. Ing. Radovan Dávid, Ph.D.

asistent soudce Ústavního soudu a lektor na Právnické fakultě Masarykovy univerzity se čtrnáctiletou praxí v oblasti vzdělávání úředníků, autor řady odborných českých a zahraničních publikací, autor učebnice rodinného práva a komentářů k občanskému zákoníku, občanskému soudnímu řádu, exekučnímu řádu a zákonu o zvláštních řízeních soudních, člen Světové organizace pro rodinné právo

Úmluva o právech dítěte je jedním z nejčastěji aplikovaných a interpretovaných právních předpisů, s nímž pracují **orgány sociálně-právní ochrany dětí**, a to bez ohledu na faktickou roli, tedy zda svou činnost vykonávají mimo řízení nebo v průběhu procesu. V první řadě je proto třeba se soustředit na **samotnou podstatu a právní význam tohoto dokumentu**, jakož i na jeho **obsah, tj. na výčet jednotlivých práv, která ve svém souhrnu vytvářejí ideu nejlepšího zájmu dítěte**. V této souvislosti je rovněž třeba připomenout, že tato práva vytvářejí **legitimní očekávání dítěte**, že mu ochrana bude někým zajištěna, a proto také znamenají **příkaz vlastním rodičům, jiným osobám a zejména státu tato práva řádně naplňovat a chránit**. Úmluva o právech dítěte je rovněž zasazena do širšího právního rámce, kdy zejména její preambule odkazuje na jiné významné mezinárodní dokumenty. Bylo by proto chybou aplikovat nejen zákon bez Úmluvy, ale rovněž Úmluvu bez dalších dokumentů, jako Listiny základních práv a svobod, Deklarace práv dítěte přijaté, Všeobecné deklarace lidských práv, Mezinárodního paktu o občanských a politických právech a Mezinárodního paktu o hospodářských, sociálních a kulturních právech. Takto ústavně garantovaná práva jsou pod ochranou Ústavního soudu a Evropského soudu pro lidská práva, k nimž má i dítě, za splnění obecných předpokladů, nejméně od roku 1984, garantován přímý přístup. Podstatná pozornost musí být zaměřena i na judikaturu těchto vrcholných článků soudní soustavy.

Závěr bude věnován konzultacím. Dotazy, na něž by měl být kurz především zaměřen, lze posílat (max. 3 pracovní dny před konáním kurzu) na kontaktní e-mail **david@kolumbuspm.cz**.

Obsah kurzu:

- **Princip nejlepšího zájmu dítěte v legislativě, Úmluva v kontextu ostatních předpisů**
 - Úvod do problematiky, zakotvení principu v Úmluvě o právech dítěte a jeho projevy v občanském zákoníku, zákonu o sociálně-právní ochraně dětí a dalších právních předpisech.
 - Úmluva v kontextu:
 - Listiny základních práv a svobod
 - Deklarace práv dítěte
 - Všeobecné deklarace lidských práv
 - Mezinárodního paktu o občanských a politických právech
 - Mezinárodního paktu o hospodářských, sociálních a kulturních právech
 - Judikatorní zdůraznění významu Úmluvy

- **Princip 3P, zájem dítěte jako hledisko**
 - Definice pojetí principu 3P:
 - protection - ochrana dítěte
 - participation - dítě jako subjekt, o němž se rozhoduje, účast na rozhodování
 - partnership - dítě jako plnohodnotný účastník právního poměru a nikoliv pasivní objekt péče
 - Uplatnění principu 3P v praxi OSPOD
 - Zájem dítěte jako hledisko
 - zdůraznění odlišení zájmu dítěte jako nejvyššího a předního hlediska
 - nejvyšší hledisko - absolutní upřednostnění zájmu dítěte, bez možnosti jiného závěru, ochrana života a zdraví dítěte
 - přední hledisko - relativní upřednostnění zájmu dítěte, neexistuje-li legitimní zájem jiné osoby, který by měl být na úkor dítěte upřednostněn - práva rodičů, veřejné zájmy (typicky ochrana veřejného zdraví, potírání trestné činnosti)
 - možnost ústavněprávní argumentace
 - Judikatorní zdůraznění - zejména rozhodnutí ve věcech střídavé péče, očkování, styku s rodičem ve výkonu trestu, adopce homosexuálními osobami apod.

- **Identifikační složky nejlepšího zájmu dítěte plynoucí z Úmluvy**
 - Názor dítěte
 - Identita dítěte
 - Zachování rodinného prostředí a navázaných vztahů
 - Péče, ochrana a bezpečí dítěte
 - Zvláštní zranitelnost dítěte
 - Právo dítěte na zdraví
 - Právo dítěte na vzdělání
 - Judikatorní zakotvení identifikačních složek nejlepšího zájmu

- **Test proporcionality, test racionality**

- Test proporcionality jako metoda řešení konfliktů práv, svobod, hodnot či principů stejné úrovně
 - typicky střet identifikačních složek nejlepšího zájmu dítěte navzájem
 - typicky střet zájmu dítěte a jiné osoby, zejména rodiče
 - kritérium vhodnosti
 - kritérium potřeby
 - kritérium přiměřenosti
 - argumentační kritéria - hodnotové, empirické, kontextové, zkušenostní, pravděpodobnostní, systémové a historické kritérium
- Test racionality
 - řešení situací s dopředu nejistým výsledkem a s možností výběru z více alternativ
 - typicky hledání nejlepšího řešení pro dítě
 - definice rozumnosti jako běžného a nikoliv mimořádného řešení
 - akceptace existence lepšího, vhodnějšího nebo efektivnějšího řešení v rámci testu racionality
- Judikatorní uplatnění testu proporcionality a racionality

- **Dítě jako stěžovatel**

- Přístup dítěte k Ústavnímu soudu
 - subsidiarita ústavní stížnosti
 - ÚS jako garant ústavnosti, nikoliv zákonnosti, nemožnost ÚS přezkoumávat a hodnotit skutkový stav, zejména důkazy
 - povinnost vyčerpání zákonných prostředků, upozornění na opomenutí podávání žaloby pro zmatečnost
 - obligatorní zastoupení, oprávnění udělení plné moci advokátovi
 - postavení OSPOD v řízení před ÚS
 - postup soudů po zrušení rozhodnutí, vázanost
- Přístup dítěte k Evropskému soudu pro lidská práva
 - rozhodnutí Nielsen proti Dánsku, garantující dětem přístup k ESLP
 - subsidiarita ESLP - povinnost vyčerpání vnitrostátních prostředků nápravy
 - rozhodnutí ESLP a jeho dopady na české právní prostředí

- **Diskuse**